

**ΖΗΝΑ
ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΔΗ**

Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
chcharalambous@alfamedia.press.cy

Ταξίδι στο Λευκόνοικο μέσα από τα μάτια της Δημάρχου

Τα πρώτα τριάντα χρόνια του 19ου αιώνα ήταν το μεγαλύτερο και πλουσιότερο σε παραγωγή χωριό της Κύπρου

Η Ζήνα Λυσάνδρου Παναγίδη κατάφερε στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές αν και χωρίς καμία κομματική υποστήριξη να ανατρέψει όλα τα προγνωστικά και να αναδειχθεί δήμαρχος του τόπου που η ίδια αγαπά, του Λευκόνοικου. Με αφορμή και την πρόσφατη ανακάλυψη παλαιών τοιχογραφιών στην εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ του Λευκόνοικου, η νέα δήμαρχος του κατεχόμενου Δήμου μας μιλά για την σημαντική αυτή ανακάλυψη, για το Λευκόνοικο, τους κατοίκους του, την ζωή εκεί πριν το 1974 και φυσικά για την εκλογή της, και τους στόχους της ως δήμαρχος.

Ερ. Ποια είναι η αξία της πρόσφατης ανακάλυψης των δύο τοιχογραφιών για το Λευκόνοικο;

Η ανακάλυψη των δύο τοιχογραφιών στην εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στο Λευκόνοικο, του 16ου και 12ου αιώνα, είναι υψίστης σημασίας, γιατί αποδεικνύει την ιστορία και τον πολιτισμό μας. Φαίνεται η διαχρονική παρουσία της Ορθοδοξίας μας. Σημαίνει ότι οι κάτοικοι αγαπούσαν τον ναό μας και τιμούσαν και σέβονταν τους αγίους μας. Άρα, συμπεραίνουμε ότι οι κάτοικοι του Λευκόνοικου είχαν έντονο το θρησκευτικό συναίσθημα εδώ και οχτακόσια χρόνια, γι' αυτό είμαστε πολύ περήφανοι γι' αυτή την ανακάλυψη που μαρτυρεί τη γνήσια θρησκευτικότητα των κατοίκων του Λευκόνοικου.

Ευχόμαστε να ανακαλυφθούν κι άλλες τοιχογραφίες.

Ερ. Πώς ήταν η κωμόπολη του Λευκόνοικου πριν από το 1974, ποιος ήταν ο πληθυσμός της;

Το Λευκόνοικο ήταν μια κωμόπολη που με το Γυμνάσιό της (1939), την «Καμίντζειο Ανωτέρα Σχολή» από το όνομα του ευεργέτη της Γεωργίου Καμιντζή, αποτελούσε τον φάρο της γύρω περιοχής, το φυτώριο πολλών ανθρώπων που διακρίθηκαν σε όλους τους τομείς.

Τι να πρωτοπούμε για το Λευκόνοικο; Ότι έσφυζε από ζωή, ότι μεσουρανούσε στο στερέωμα της κυπριακής υπαίθρου, όπου σύμφωνα με τους κώδικες της αρχιεπισκοπής, τους οποίους μελέτησε ο ρέκτες και χαλκέντερος καθηγητής μας, ο φιλόλογος πατήρ Κυριάκος Ρήγας, τα πρώτα τριάντα χρόνια του 19ου αιώνα ήταν το μεγαλύτερο και πλουσιότερο σε παραγωγή χωριό της Κύπρου;

Η κωμόπολή μας, επιπρόσθετα, τιμούσε τον άνθρωπο, τις τέχνες και τα γράμματα, γι' αυτό μόρφωνε από τις αρχές του 20ου αιώνα τη γυναίκα, γέννησε έναν Βασίλη Μιχαηλίδη, του οποίου φέτος συμπληρώνονται εκατό χρόνια από τον θάνατό του, και ο Δήμος Λευκόνοικου θα τον τιμήσει, υπήρξε η κοιτίδα του Συνεργατισμού στο νησί μας από το 1909, με σκαπανείς τον πολιτευτή Ιωάννη Οικονομίδη και τον δάσκαλο Μάρκο Χαράλαμπος, ανέθρεψε ήρωες σε όλους τους αγώνες του Έθνους μας, θρησκευτικούς ταγούς, όπως ο Μητροπολίτης Κιτίου Κυπριανός, έναν Άρχοντα Πρωτοψάλτη, τον Θεόδουλο Καλλίνικο, λαϊκούς ποιητές, λο-

γάν, ύστερα από την εξερεύση υπόγειων νερών στη βόρεια περιοχή, στον Άγιο Φωκά, στους πρόποδες του Πενταδακτύλου.

Ερ. Από πού πήρε το όνομα Λευκόνοικο και τι το χαρακτηρίζει;

Το Λευκόνοικο πήρε το όνομά του από το πρώτο σπίτι που κτίστηκε στην περιοχή, από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια, και ήταν κάτασπρο. Λευκός οίκος. Γι' αυτό υπήρχε η συνήθεια οι νοικοκυρές να ασπρογιάζουν τα σπίτια τους μέσα και έξω, για να λάμπουν από πάστρα και καθαριότητα.

Το Λευκόνοικο βρίσκεται στη βορειοανατολική Μεσοαρία, τον οίκοβόλωνα της Κύπρου, και τα εδάφη του εκτείνονται

κίων, ύστερα από την εξερεύση υπόγειων νερών στη βόρεια περιοχή, στον Άγιο Φωκά, στους πρόποδες του Πενταδακτύλου.

Οι γυναίκες του Λευκόνοικου που διακρίνονταν για την αρχοντιά και τη νοικοκυροσύνη τους, ασχολούνταν με την υφαντική τέχνη που πήγαινε από μάνα σε κόρη. Ήταν πολύ γνωστά τα «λευκονοιτζιτικά υφαντά», με τους έξοχους συνδυασμούς των χρωμάτων τους, που οι χρυσοχέρες γυναίκες έφτιαχναν με πολύ μεράκι στον αργαλειό τους

Ερ. Για εσάς ήταν έκπληξη η εκλογή σας στη Δημαρχία του Λευκόνοικου, χωρίς την επίσημη στήριξη κομμάτων;

Ασφαλώς, όχι, γιατί ήμουν σίγουρη ότι ο κόσμος του Λευκόνοικου με αγαπούσε και με τιμούσε παιδιόθεν. Καταρχάς, υπήρχε μια μερίδα ανθρώπων που εκτιμούσαν και αγαπούσαν τον πατέρα και τη μητέρα μου. Επιπλέον, είχα τις φιλίες μου από το Γυμνάσιο Λευκόνοικου, ανθρώπους με τους οποίους ανατραφίκαμε μαζί και κουβαλάμε την κουλτούρα του Γυμνασίου Λευκόνοικου.

Γενικά, όλος ο πνευματικός κόσμος του Λευκόνοικου, αλλά και ο απλός κόσμος μου έδειχνε τόση αγάπη από τον καιρό που ήμουν μικρή, ώστε συνήθιζα να λέω στις συνεντεύξεις μου ότι εμένα κόμμα μου είναι «Το Λευκόνοικο και ο κόσμος του».

Παράλληλα, λόγω ιδιοσυγκρασίας αλλά και επαγγέλματος, φιλόλογος γαρ, ήταν πολύ εύκολο για μένα να προσεγγίσω τα νέα παιδιά του Λευκόνοικου, μέσω και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Επίσης, κάποια παιδιά με γνώριζαν και από τις δημοσιεύσεις μου στις εφημερίδες αλλά και στα περιοδικά του Λευκόνοικου, από τις εκδηλώσεις του Δήμου και του Σωματίου μας, τις οποίες ετοιμάζαμε όλα αυτά τα χρόνια, από την αρχή της προσφυγιάς μας, μαζί με αγαπημένους μου καθηγητές και καθηγήτριες, φίλες και φίλους που αγαπώ και θαυμάζω.

Όπως καταλαβαίνετε, λέξη κλειδί είναι η αγάπη. Αγαπώ πολύ το Λευκόνοικο και τον κόσμο του, και ο κόσμος αυτός, ο

υπέροχος κόσμος του Λευκόνοικου, για χρόνια μου το ανταποδίδει. Γι' αυτό και τον ευχαριστώ!

Όμως, πιστεύω ακράδαντα ότι πέρα από τα ανθρώπινα, υπάρχει και μια δύναμη άνωθεν, η βοήθεια του Θεού, οι προσευχές κάποιων ανθρώπων που με αγαπούν. Φαίνεται ήταν η ώρα μου να προσφέρω στο Λευκόνοικο. Η Παναγία μας και οι Άγιοι του Λευκόνοικου μας, μού επιφύλαξαν αυτή τη δωρεά, κι εγώ πρέπει να ανταποκριθώ στις προσδοκίες του κόσμου μας, με όλες μου τις δυνάμεις. Εύχομαι και προσεύχομαι να με βοηθήσουν να επιτύχω στο έργο μου.

Ερ. Ποιοι είναι οι στόχοι σας ως Δήμαρχος;

Όπως όλοι οι Δήμαρχοι των κατεχόμενων Δήμων, ασφαλώς, θα ήθελα, με τη βοήθεια του Θεού, να είμαι η Δήμαρχος της επιστροφής στο Λευκόνοικό μας, θα προσπαθήσουμε μαζί με το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου μας να προσεγγίσουμε τους νέους μας και να τους κάνουμε να αγαπήσουν την κωμόπολή μας, για να είναι έτοιμοι να τους παραδώσουμε τα νησιά, αφού αυτοί είναι το μέλλον του Λευκόνοικου. Έτσι, θα επανασυστήσουμε το Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας. Η Συντήρηση της ιστορίας, της Λαϊκής Τέχνης και του Πολιτισμού μας, Η αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού μας, του διαδικτύου, των ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.ά.

Η Δημιουργία Μηχανισμών Αλληλεγγύης, η εφαρμογή της «συμμετοχικής δημοκρατίας» και της «διπλωματίας πόλεων», η συνεργασία με τις γύρω κοινότητες για το καλό όλων των κατοίκων μας, κ.ά. Θα ήθελα να δηλώσω ότι θα συνεχίσουμε το έργο που μας άφησαν οι προηγούμενοι Δήμαρχοι Λευκόνοικου, τους οποίους ευγνωμονούμε για την προσφορά τους. Σήμερα, μετά τις εργασίες αναστήλωσης της εκκλησίας του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στο Λευκόνοικο, στόχος μας είναι να λειτουργηθούμε στην εκκλησία μας, και αν τα καταφέρουμε, να αναστηλώσουμε και τις άλλες εκκλησίες και τα ξωκλήσια μας.

Η ανακάλυψη των δύο τοιχογραφιών στην εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στο Λευκόνοικο, του 16ου και 12ου αιώνα, υψίστης σημασίας, για την ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου.

γοτέχνες, επιστήμονες, εμπόρους, επιχειρηματίες, τεχνίτες, και κυρίως γεωργούς καλούς, περήφανους αφέντες της γης μας, ελεύθερους, που πάνωθεν τους είχαν μόνο τον Θεό. Είχε αποθήκες σιτηρών, τις μεγαλύτερες σε όλο το νησί, νοσοκομείο και Δικαστήριο από το 1915, ιδιωτικά ιατρεία, αγροτόσπιτο, το «Lefkoniko Farmhouse», Γεωργικό Τμήμα με Γεωπόνο, παράρτημα της Τράπεζας Κύπρου, αίθουσα Κατηχητικού και Σχολή Βυζαντινής Μουσικής, ταχυδρομείο, φαρμακεία, λαϊκή Αγορά, Κτηνοτροφικό Σταθμό και Δημοτικό Σφαγείο, σινεμά, ένα χειμερινό και δύο καλοκαιρινά, ένα εξαίσιο εξοχικό κέντρο «Το Πανόραμα», αναψυκτήρια, Ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια, σωματεία, βιβλιοπωλείο κ.ά. Οι κάτοικοι του Λευκόνοικου το 1946

από τις παρυφές του Πενταδακτύλου στον βορρά και φτάνουν μέχρι το κέντρο της πεδιάδας στον νότο. Είχε συνολική έκταση 39,000 σκάλες.

Οι κάτοικοί του ασχολούνταν με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, ήταν δάσκαλοι, καθηγητές, δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι, είχαν βιοτεχνίες, εργαστήρια, σταθμούς βενζίνης, πολλά εμπορικά καταστήματα, γραφεία ταξί, μελισσοκομεία, αλευρόμυλους και αρτοποιεία, γκαράζ, χρυσοχοεία, ελαιοτριβεία, μηχανουργεία κ.ά.

Τα κυριότερα προϊόντα που καλλιεργούνταν μέχρι το 1974 ήταν τα δημητριακά (σιτάρι, κριθάρι κ.ά), ενώ τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκε η καλλιέργεια οπωροφόρων δέντρων, όπως χρυσομηλιές, ροδακινιές, αχλαδιές, μπλιές και λαχανι-